

STORTINGET

Innst. 357 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 80 L (2019–2020)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Lov om Etterretningstjenesten (etterretningstjenesteloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

Forsvarsdepartementet foreslår i denne proposisjonen en ny lov om Etterretningstjenesten som vil avløse etterretningstjenesteloven av 1998.

Lovforslaget har vært gjenstand for høring som har ført til flere endringer i proposisjonen, som er utarbeidet i nær dialog med Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Formålet med loven vil være å bidra til å trygge Norges suverenitet, territoriale integritet, demokratiske styreform og andre nasjonale sikkerhetsinteresser. Den skal dessuten bidra til å trygge tilliten til og sikre grunnlaget for kontroll med Etterretningstjenestens virksomhet og sørge for at virksomheten utøves i samsvar med menneskerettighetene og andre grunnleggende verdier i et demokratisk samfunn.

Et hovedformål med reformen er å gi Etterretningstjenestens virksomhet en sikker rettslig forankring, særlig med hensyn til den menneskerettslige utviklingen. Forslaget følger opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 466 av 21. februar 2017, hvor regjeringen ble bedt om å legge frem forslag til revidert lov. Bakgrunnen for anmodningsvedtaket var EOS-utvalgets særskilte melding til Stortinget 17. juni 2016, hvor utvalget reiste spørsmål om gjeldende lov tilfredsstillende lovskravet som følger av

menneskerettighetene. Av hensyn til lovskravet foreslår departementet å regulere bruk av metoder for innhenting av informasjon som kan utgjøre et inngrep overfor den enkelte.

I lovforslagets kapittel 1 foreslår departementet bestemmelser om lovens formål og virkeområde, mens kapittel 2 inneholder regler om organisering, styring og kontroll. Regler om Etterretningstjenestens oppgaver foreslås i lovforslagets kapittel 3. Forslaget er i hovedsak en videreføring av gjeldende rett, men oppgavene angis på en mer presis måte enn tidligere.

Lovforslagets kapittel 4 inneholder forbud mot innhenting i Norge og andre særskilte forbud. Det foreslås som den store hovedregel at Etterretningstjenesten ikke kan bruke innhenningsmetoder overfor personer i Norge. Hovedregelen viderefører den territoriale begrensningen i gjeldende lov. Unntaket etter gjeldende rett for fremmed statsaktivitet videreføres, men med en viss innstramming. Det foreslås en egen bestemmelse om samordning med Politiets sikkerhetstjeneste.

Departementet foreslår å gjøre det klart at forbudet mot innhenting i Norge ikke er til hinder for å innhente informasjon om utenlandske forhold fra åpne kilder, selv om informasjonen er publisert av eller på annen måte berører personer i Norge. Det foreslås også å regulere innhenting av informasjon om personer i Norge i forbindelse med trening, øving og testing av utstyr, samt kilderekruttering og kildeverifikasjon.

Forslaget klargjør at det ikke er i strid med loven at informasjon om personer i Norge vil kunne følge med ved innhenting overfor personer i utlandet. Det tydeliggjøres også at rådata i bulk kan innhentes selv om informasjon om personer i Norge vil kunne følge med. For å tydeliggjøre formålsbegrensningen til utenlands etterretning foreslås det å lovfeste forbud mot å innhente in-

formasjon med politiformål og forbud mot industrispi-
onasje.

Grunnvilkår for informasjonsinnhenting, metode-
bruk og utlevering av informasjon følger av lovforsla-
gets kapittel 5. Det foreslås at målsøking (søk etter
ukjente mål) og målrettet innhenting (mot kjente mål)
kan finne sted når det foreligger grunn til å undersøke
om innhenting kan frembringe informasjon som er re-
levant for etterretningsformål. Det foreslås også å lov-
feste et grunnleggende forholdsmessighetsprinsipp
som innebærer at innhenting og utlevering av informa-
sjon ikke skal gjennomføres dersom det vil være et ufor-
holdsmessig inngrep overfor den enkelte.

I lovforslagets kapittel 6 foreslår departementet å
lovfeste metoder for innhenting av informasjon som
kan medføre inngrep overfor den enkelte. Det foreslås
regler om generelle vilkår, åpne kilder, menneskebasert
innhenting, systematisk observasjon, teknisk sporing,
gjennom søking, avlytting og bildeovervåkning, annen
teknisk innhenting, midtpunktinnhenting, ende-
punktinnhenting og forberedende tiltak. Det foreslås
også regler om beslutningskompetanse, beslutningens
varighet og krav til beslutningen.

Lovforslagets kapittel 7 og 8 inneholder bestem-
melser om tilrettelagt innhenting av grenseoverskrid-
ende elektronisk kommunikasjon. Forslaget følger opp
anbefalinger fra uavhengige ekspertutredninger, inkludert
Lysne II-utvalgets rapport av 26. august 2016 om digi-
talt grenseforsvar. Forslaget innebærer at Etterret-
ningstjenesten får hjemmel til å innhente og lagre store
mengder metadata om elektronisk kommunikasjon
som krysser den norske grensen. Tilbydere av ekomtje-
nester skal legge til rette for innhenting. Fordi norsk
innenlandsk kommunikasjon i stor utstrekning krysser
grensen, foreslås det strenge begrensninger og kontroll-
mekanismer. Søk i lagrede metadata krever kjennelse
fra Oslo tingrett, og tjenesten kan ikke innhente og lagre
innholdsdata før retten har godkjent det. Departemen-
tet foreslår også at EOS-utvalget skal føre løpende kon-
troll. Som ledd i denne kontrollen gis Oslo tingrett myn-
dighet til å stanse ulovlig innhenting på begjæring fra
EOS-utvalget. Av hensyn til å unngå formålsutglidning
foreslås det forbud mot å utlevere overskuddsinforma-
sjon og bevisforbud i straffesaker.

Behandling av personopplysninger for etterret-
ningsformål reguleres i lovforslagets kapittel 9. Departe-
mentet foreslår regler om behandlingsgrunnlag, diskri-
mineringsforbud, krav til korrekte og oppdaterte per-
sonopplysninger, sletting, informasjonssikkerhet og
personvernrådgiiver. Det foreslås forbud mot å behandle
fortrolig kommunikasjon med bestemte yrkesutøve-
re, for eksempel advokater, og opplysninger som er be-
trodd noen i deres journalistiske virke og som kan avsløre
hvem som er kilde for opplysningen.

Regler om nasjonalt og internasjonalt samarbeid og
informasjonsutveksling følger av lovforslagets kapittel
10. Forslaget viderefører i hovedsak gjeldende regelverk
og praksis.

Lovforslagets kapittel 11 inneholder regler om taus-
hetsplikt, krav til statsborgerskap og sikkerhetsklare-
ring. Det foreslås også regler om skjerming av operasjo-
ner, om arkiver, informasjonssystemer og etterretnings-
registre, samt om beredskap, klage og straff.

Det foreslås enkelte endringer i andre lover. I ekom-
loven foreslås en tilføyelse som gir grunnlag for å etable-
re mobilregulert sone for innhenting av informasjon
om fremmed statsaktivitet i Norge. Etterretningstje-
nesten skal også kunne etablere mobilregulert sone for
øvingsformål utenfor permanente øvingsområder. Det
foreslås at offentleglova ikke skal gjelde for Etterret-
ningstjenestens virksomhet etter etterretningstjeneste-
loven.

Proposisjonens kapittel 17 har merknader til de en-
kelte bestemmelsene i lovforslaget.

Med unntak av tilrettelagt innhenting forventes
ikke lovforslaget å få administrative eller økonomiske
konsekvenser av større betydning. Det kan imidlertid
ikke utelukkes at tilrettelagt innhenting og allerede ek-
sisterende informasjonskilder vil kunne få betydning
for Etterretningstjenestens virksomhet for øvrig. Dette
er imidlertid vanskelig å forutsi. Departementet mener
på denne bakgrunn at lovforslaget ikke medfører ve-
sentlige økonomiske eller administrative konsekvenser
utover de som kan knyttes til tilrettelagt innhenting.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeider-
partiet, Jette F. Christensen, lederen
Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg,
Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre,
fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland,
Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra
Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Christian
Tybring-Gjedde og Morten Wold, fra Senter-
partiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk
Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre,
Tina Shagufta Munir Kornmo, og fra
Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal,
vil understreke betydningen av en effektiv etterret-
ningstjeneste for å kartlegge og motvirke ytre trusler
rettet mot rikets selvstendighet og sikkerhet.

Komiteen vil peke på nødvendigheten av at tje-
nesten gjennom sitt virke inngir tillit, men vil peke på at
det vil være behov for å sikre et oppdatert lovgrunnlag
både som ramme for og kontroll av Etterretningstje-
nestens virksomhet. Loven skal avløse den nåværende
etterretningstjenesteloven av 1998. Samtidig svarer den
på et anmodningsvedtak fra 2017, fremmet av den da-

værende kontroll- og konstitusjonskomiteen, om en klarere hjemmel for EOS-utvalgets kontroll med de hemmelige tjenestene, i første rekke E-tjenesten. E-tjenesten er underlagt Forsvaret og er rettet mot innhenting av informasjon fra utlandet om forhold som er viktig for myndighetene å kjenne til som grunnlag for å ivareta landets forsvars- og sikkerhetsinteresser i vid forstand. Dette er aktiviteter som i sin kjerne er ivaretagelse av statens territorielle integritet, som et ytre vern for innbyggernes livsutfoldelse og landets samfunnsinstitusjoner.

To utviklingstrekk tilsier etter komiteens oppfatning en oppdatert e-tjenestelov:

Den teknologiske utvikling gjør det stadig vanskeligere å skille klart mellom E-tjenestens utenlandske informasjonsinnhenting til bruk for sikkerhetspolitiske analyser, og det forhold at cyberdomenet i økt grad kan tas i bruk av landets fiender for å angripe offentlige, private og individuelle mål i Norge. Dette gjelder også bruken av hybride teknikker for å influere negativt på andre mål enn de som tradisjonelt kunne defineres som lovlige angrepsmål i en krig. Forsvarets tradisjonelle oppdrag er statssikkerhet. Selv om E-tjenesten inngår i Forsvarets organisasjon og er underlagt forsvarsministerens overordnede styring, vil E-tjenesten i større grad ha berøringspunkter med den generelle samfunnsikkerheten. Angrepsmål som tidligere var beskyttet ved en ubestridt myndighetskontroll over landets sjø- og landterritorier og som ledd i dette, en ytre fysisk kontroll med grensene, er ikke lenger automatisk beskyttet. Tradisjonell forsvarstankegang må suppleres når angrepsmidlene ikke lenger bare rettes mot staten, men også det sivile samfunn og dets institusjoner. Hybride virkemidler er bredspektrede. De kan spenne fra sabotasje av et lands infrastruktur til påvirkning og manipulasjon av den offentlige meningsdannelse. De kan inngå i en større strategisk plan med både militære og politiske endemål, eller opptre utprøvende og spontant. De digitale plattformene kan også brukes uten intimiderende hensikt, der aktøren ønsker å operere fordekt. De hybride virkemidlene fra fiendtlige stater vil i stor grad benytte de digitale kommunikasjonsveiene i tillegg til maktanvendelse og politisk press, slik også utenlandske terrorgrupper vil ønske å gjøre, hvis de får muligheter til dette.

Det andre forhold komiteen vil fremheve, er at statssikkerhet og samfunnsikkerhet i større grad føres sammen. Det stiller nye krav til en hensiktsmessig arbeidsdeling mellom de etablerte tjenestene. Samtidig er det et ønske om at de virkemidler vi må akseptere for å beskytte statens integritet og overlevelse, ikke nødvendigvis skal føre med seg et kontrollregime overfor egne borgere ut over hva disse hensyn begrunner. Da en viktig forsvarsoppgave i tillegg til å vokte landets territorielle integritet er å identifisere ytre trusler mot landet, gir

det fortsatt mening å reservere virkemidler i form av overvåking av grensekryssende elektronisk kommunikasjon for den utenlandsrettede militære etterretningstjenesten. Det er viktig at politiet og dets operative overvåkingsorgan PST får løse sitt oppdrag på norsk territorium uten tilgang på lagrede meta- og innholdsdata som medfølger som rådata innsamlet i bulk, og som rent praktisk vil kunne berøre alle landets brukere av datatjenester.

Komiteen viser til at ettersom EOS-utvalget har som oppdrag å føre etterkontroll med alle overvåkings-tjenestene, både med politiet og den militært utenlandsrettede, vil utvalgets arbeidsområder og legale kontrollgrunnlag variere. Jo mer inngripende overvåking et demokratisk samfunn ser seg nødt til å akseptere, desto viktigere er uavhengige kontrollmekanismer som kan påse at de ytre skranker (Grunnloven § 102 og EMK art. 8) mot inngrep i borgernes privatliv og kommunikasjonsfrihet, håndheves.

Komiteen påpeker at det som en del av komiteens forberedende arbeid ble avholdt en åpen og en lukket høring om proposisjonen, 28. mai 2020. Deltagere på den åpne høringen var IKT-Norge, Tekna, Norsk Journalistlag, Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening, NRK, Amnesty International, 1984 Affinity Group, Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI), Forsvarets forskningsinstitutt (FFI), Datatilsynet, Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) og EOS-utvalget, i nevnte rekkefølge. Det ble også arrangert en lukket høring med de viktigste myndighetsorganene som berøres av etterretningsloven.

Komiteen viser til at høringsrunden på en god måte illustrerer de motstående hensyn som ofte kan oppstå mellom frihet og trygghet. Høringsinstansene har gitt verdifulle bidrag til proposisjonen som på flere punkter har imøtekommet kommentarer til høringsnotatet fra departementet.

Komiteen legger stor vekt på de hensyn som taler for at det må finnes store frirom i vårt samfunn hvor man med rette kan legge til grunn at man ikke blir overvåket eller ikke uten videre pådrar seg statens interesse. Det kan også være et problem at den enkelte avveining vil skje ut fra tjenestens opplevde praktiske behov som den finner støtte for i sin «egen» hjemmelslov. Selv om de fleste har en generell kunnskap om både Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), er de skrankene som der settes, ofte abstrakte og overordnede. I tillegg vil det å holde seg ajour med prejudikaterne i Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) lett kunne gli i bakgrunnen når presserende saker skal løses. I møtet med den praktiske hverdag vil det være etterretningstjenesteloven som blir det nærmeste redskap.

Komiteen fremhever som et krav at loven i seg selv har en sterk og klar innbygging av de skrankene som gjelder for tjenesten. Loven skal inneholde sin egen

begrensning samtidig som den etablerer det rettslige grunnlag for sterkt inngripende tiltak i enkeltpersoners kommunikasjon og privatliv. Avstanden til de overordnede håndhevelsesorganene til beskyttelse av individvernet, som EMD og Høyesterett, kan bli lang. Derfor må en viktig kvalitet ved loven være klarhet, og at man organiserer tilgangen til målrettet søk i metadata og innholdsdata slik at uavhengige instanser hjelper til med konkret rettsanvendelse. Det gjelder før inngrepene, i en viss utstrekning under utførelsen og til slutt i etterkontrollen. Det vil være store oppgaver å løse for Oslo tingrett og EOS-utvalget, som fikk en meget god evaluering så sent som i 2017.

Komiteen har merket seg at en rekke høringsinstanser, som Kripos, Datatilsynet, Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), PST, Borgarting lagmannsrett og EOS-utvalget, er gjennomgående kritiske til kriteriet «grunn til å undersøke» i § 5-1, som de dels mener er for lav, for skjønnspreget og upresis til å danne et godt grunnlag for etterkontroll. Noen av instansene etterlyser en sterkere grad av operasjonalisering, og mener at holdepunktene er få for å forstå hva som gjør at det er «grunn til å undersøke». Komiteen har til en viss grad forståelse for disse synspunktene, men viser også til departementets uttalelse om at grunnvilkårene er ment å stille opp en terskel for når informasjon kan innhentes, og på hvilken måte, som for øvrig må ses i sammenheng med andre vilkår for innhenting av informasjon. Komiteen ønsker derfor å legge til «saklig» som ytterligere understrekning. Komiteen understreker at tilføyelsen av et krav til «saklig grunn» ikke innebærer noen materiell endring fra forslaget i proposisjonen. Terskelen for innhenting av informasjon skal være den samme, men bestemmelsen legger bedre til rette for reell og effektiv kontroll gjennom å synliggjøre at Etterretningstjenesten ikke kan innhente informasjon av usaklige grunner.

Komiteen fremmer på dette grunnlaget følgende endringer i § 5-1 Grunnvilkår for målsøking, som blir lydende:

«Etterretningstjenesten kan iverksette målsøking når det er saklig grunn til å undersøke om innhenting kan frembringe informasjon som er relevant for etterretningsformål.»

Nærmere om bestemmelsene

Komiteen er enig i at forslaget inneholder en bedre regulering av grensen mellom Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste, og for å styrke muligheten for kontroll med etterretningsevnen. Komiteen har merket seg opplysningen om at det snarlig kommer en egen melding om samfunnsikkerhet. Komiteen merker seg videre drøftelsen om proposisjonen burde ha avventet meldingen om sam-

funnsikkerhet, men har forståelse for behovet for å vedta en oppdatert etterretningstjenestelov nå.

Komiteen konstaterer at proposisjonen følger opp Lysne II-utvalgets rapport av 26. august 2016 om digitalt grenseforsvar. Etterretningstjenesteloven ser ikke ut til på noe punkt å gå kortere enn Lysne II, derimot i enkelte prosessuelle spørsmål marginalt noe lenger.

Komiteen påpeker at lovforslaget setter grenser for E-tjenestens aktiviteter i Norge. Det foreslås som den store hovedregel at E-tjenesten ikke kan bruke innhentingmetoder overfor personer i Norge. Hovedregelen viderefører den territorielle begrensningen i gjeldende lov. Unntaket etter gjeldende rett for fremmed statsaktivitet videreføres, men med en viss innstramming. Det foreslås en egen bestemmelse om samordning med Politiets sikkerhetstjeneste.

Komiteen støtter en klar avgrensning mellom etatene, samtidig som tjenestene har muligheter for samarbeid på definerte områder. Dette vil etter informasjonen komiteen har mottatt fra de berørte etatene, gjøre det nødvendig å utarbeide en oppdatert samarbeidsinstruks mellom E-tjenesten og PST, til erstatning for den nåværende av 13. oktober 2006. Komiteen imøteser en slik revisjon.

Komiteen vil spesielt bemerke behovet for at E-tjenesten etablerer og opprettholder E-samarbeid med andre land. Komiteen ser dette som generelt viktig, men vil peke på at spesielt i områder der norske styrker inngår f.eks. i FN- eller NATO-ledede operasjoner, vil samarbeid med andre lands tjenester være nødvendig for å hente inn informasjon, som bidrar til å øke sikkerhet og operasjonsevne for norske styrker som deltar i slike kontingenter utenfor Norges grenser.

Komiteen er innforstått med at samarbeid med utenlandske tjenester er basert på den forutsetning at samarbeidets art, metode og sluttprodukt av spesielt sensitiv karakter ikke avdekkes.

Komiteen vil videre peke på at det vil være en betingelse for opprettholdelse av en nasjonal evne til å understøtte eget etterretningsbehov at tjenestens kapasitet, teknologiske nivå og sårbarhet ikke avdekkes.

Komiteen viser til at lovforslaget klargjør at det ikke er i strid med loven at informasjon om personer i Norge vil kunne følge med ved innhenting overfor personer i utlandet. Det tydeliggjøres også at rådata i bulk kan innhentes selv om informasjon om personer i Norge vil kunne følge med. For å tydeliggjøre formålsbegrensningen til utenlandsetterretning foreslås det å lovfeste forbud mot å innhente informasjon med politiformål og forbud mot industrispionasje.

Komiteen har merket seg at utdypende vilkår for informasjonsinnhenting, metodebruk og utlevering av informasjon er foreslått. Herunder at det foreslås at målsøking (søk etter ukjente mål) og målrettet innhenting (mot kjente mål) kan finne sted når det foreligger grunn

til å undersøke om innhenting kan frembringe informasjon som er relevant for etterretningsformål. Det foreslås også å lovfeste et grunnleggende forholdsmessighetsprinsipp som innebærer at innhenting og utlevering av informasjon ikke skal gjennomføres dersom det vil være et uforholdsmessig inngrep overfor den enkelte.

Komiteen viser til at lovforslagets kapittel 7 og 8 inneholder bestemmelser om tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende elektronisk kommunikasjon. Forslaget følger Lysne II-utvalgets rapport av 26. august 2016 om digitalt grenseforsvar. Forslaget innebærer at E-tjenesten får hjemmel til å innhente og lagre store mengder metadata om elektronisk kommunikasjon som krysser den norske grensen.

Komiteen viser videre til at tilbydere av ekom tjenester skal legge til rette for innhenting. Fordi norsk kommunikasjon i stor utstrekning krysser grensen, foreslås det strenge begrensninger og kontrollmekanismer. Søk i lagrede metadata krever kjennelse fra Oslo tingrett, og tjenesten kan ikke innhente og lagre innholdsdata før retten har godkjent det.

Komiteen påpeker at det også foreslås at EOS-utvalget skal føre løpende kontroll. Som ledd i denne kontrollen gis Oslo tingrett myndighet til å stanse ulovlig innhenting på begjæring fra EOS-utvalget. Av hensyn til å unngå formålsutglidning foreslås det forbud mot å utlevere overskuddsinformasjon og bevisforbud i straffesaker.

Komiteen har merket seg innspill fra EOS-utvalget der det påpekes at den eventuelle nye kontrolloppgaven vil gjøre det nødvendig med en gjennomgang av utvalgets kontrollvirksomhet og prioriteringer, og at utvalget ved behov vil komme tilbake til Stortinget etter å ha høstet erfaringer med den nye kontrolloppgaven.

Komiteen har videre merket seg utvalgets påpeking av at hvor kontrollen av EOS-tjenestene skal utføres, er en prosess der utvalget drøfter med tjenestene hvordan deler av kontrollen på en sikker måte i større grad kan gjennomføres fra utvalgets lokaler. Drøftelsene omfatter både spørsmålet om digital kommunikasjon og fjerntilgang til deler av tjenestenes informasjonssystemer. Komiteen mener at hensynet til uavhengighet og tillit til kontrollen er viktig, og vil ikke motsette seg at deler av kontrollen utføres i EOS-utvalgets lokaler, såfremt dette er teknisk og sikkerhetsmessig forsvarlig.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en uavhengig evaluering av den nye etterretningstjenesteloven fra full ikrafttredelse. Evalueringen skal være offentlig og foreligge senest fire år etter at loven er satt i kraft. Evalueringen skal gjelde lovens virke og mulighet for kontroll av dens bestemmelser, inkludert ressurs situasjonen,

kompetanse og virkemidler hos EOS-utvalget og domstolene.»

«Stortinget ber Stortingets presidentskap ved dei årlege budsjettløyvingane sikre EOS-utvalet sitt behov for kompetanse og ressursar.»

«Stortinget ber regjeringa sikre at Oslo tingrett har tilstrekkeleg med ressursar, tilgjengelegheit og kompetanse til å fylle oppgåva dei får gjennom den nye etterretningslova.»

Komiteen er tilfreds med at behandling av personopplysninger for etterretningsformål reguleres bedre. Departementet foreslår blant annet regler om behandlingsgrunnlag, krav om korrekte og oppdaterte personopplysninger, sletting og informasjonssikkerhet. Det foreslås forbud mot å behandle fortrolig kommunikasjon med bestemte yrkesutøvere, for eksempel advokater, og opplysninger som er betrodd noen i deres journalistiske virke og som kan avsløre kilder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, finner på bakgrunn av trusselbildet utenfor landets grenser, som drøftet i det foregående, å kunne akseptere som virkemiddel, tilrettelagt innhenting av elektronisk kommunikasjon på grunnlag av de innhentings-, lagrings- og behandlingvilkår som omtales i proposisjonen.

Komiteen har merket seg at det i proposisjonen vises til avgjørende grensesettende avgjørelser om masseinnhenting av data som EMD vil fatte beslutning om innen rimelig tid, men at departementet rent praktisk antar å kunne vurdere disse før lovens ikrafttredelse. Komiteen minner om at det i vedtaksforslaget er åpnet for å sette kapitler i loven i kraft etter hvert som premissene for gjennomføring avklares. Komiteen legger til grunn at departementet benytter den mulighet det selv har pekt på for å avvente iverksettelsen av de tiltak som ellers kunne berøres av en endelig EMD-avgjørelse i en retning som skaper tvil om metodens lovlighet.

Komiteen har notert at det har kommet innspill til sterkere ekstern forhåndskontroll – dvs. rettskjennelse – som grunnlag for inngripende tiltak, og også noen presiseringer for å oppfylle kravene til de overordnede rettsnormene i Grunnloven og EMK, som kan vise seg nødvendig eller ønskelig.

Komiteen vil også peke på bestemmelser som er på siden av lovens funksjon med å regulere rammer og innhold for en tjenestes virksomhet, men som bare gjentar annen, overordnet lovgivning eller rettsgrunnsetninger. Regelteknisk er dette uheldig, fordi den enkelte særlov fort blir uoversiktlig. Det er ansett å være

god lovgivningspraksis å ikke skrive inn verken tolkningsprinsipper eller rettsgrunnsetninger i den enkelte lov. Dette er momenter som det heller ikke skal føres bevis for i en eventuell rettslig prøving. Hvis man av pedagogiske årsaker vil regne opp noen usaklige kriterier eller utenforliggende hensyn, vil det kunne oppstå tvil om de som ikke nevnes, har svakere vern.

Komiteen vil i denne sammenheng også peke på forslaget § 2-7 Orientering til Stortingets president. Bestemmelsen innebærer en plikt for den statsråd som er konstitusjonelt ansvarlig for E-tjenesten til årlig å orientere stortingspresidenten om tjenestens virksomhet. Det er uklart om informasjonen også skal inneholde eventuell kritikk mot E-tjenesten fra Stortingets kontrollutvalg for EOS-tjenestene, men det antas at det er tilfellet, da hensynet bak informasjonsdeling ikke bare begrenser seg til at opplysningene skal være korrekte, men også aktuelle og utfyllende når de fremsettes overfor Stortinget.

Komiteen konstaterer at et lovpliktig møte for statsråden også impliserer en plikt for stortingspresidenten eller en utpekt representant til å delta i et slikt årlig møte. En slik ordning ville harmonere dårlig med den styringsordningen vi har, og muligens skape uklarhet om informasjonsplikten overfor Stortinget ellers er oppfylt. Om Stortinget finner det hensiktsmessig å etablere ytterligere rutiner for informasjon fra statsråd til Stortinget, kan det enkelt skrives inn i Stortingets forretningsorden. I så fall er det nærliggende å sikre en presentasjon for Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, som etter Stortingets forretningsorden er fagkomité, sammen med den utvidete utenriks- og forsvarskomité (DUUFK), som også sikrer stortingspresidentens deltagelse. Et slikt møteforum vil også kunne gi grunnlag for å formidle ev. gradert informasjon knyttet til en ellers ugradert melding til Stortinget. Det vil imidlertid være naturlig at det er Stortingets presidentskap som vurderer en slik rutine nærmere. Komiteen vil på denne bakgrunn sløyfe den foreslåtte § 2-7. Den etterfølgende § 2-8 blir etter dette ny § 2-7.

Komiteen har merket seg at de økonomiske og administrative konsekvenser ved full ikrafttredelse er beregnet til 1 014 mill. kroner i investeringer og ca. 165 mill. kroner i økte årlige driftsutgifter, jf. proposisjonens kapitler 11–15 s. 139.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Stortingets anmodningsvedtak nr. 466 av 21. februar 2017:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en revidert lov om Etterretningstjenesten.»

Disse medlemmer viser til at bakgrunnen for anmodningsvedtaket var EOS-utvalgets særskilte melding til Stortinget 17. juni 2016, hvor utvalget reiste

spørsmål om gjeldende lov tilfredsstillende lovkravet som følger av menneskerettighetene. Disse medlemmer viser til kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader i Innst. 164 S (2016–2017):

«Komiteen mener det er av avgjørende betydning for tilliten til E-tjenesten og faktisk og opplevd trygghet for landet og borgerne, at virkemidler som er forholdsmessige og nødvendige for å utføre tjenestens oppdrag, beskrives gjennom et lovverk som stemmer overens med de utfordringer vi står overfor. Samtidig er det også viktig for å ivareta en demokratisk kontroll av at lovverket blir fulgt, at EOS-utvalget blir gitt tilsvarende justert mulighet for kontroll av virkemiddelbruk.

Komiteen er av den oppfatning at i stedet for å justere enkeltbestemmelser i e-loven, er det mer formålstjenlig at regjeringen, med bakgrunn i de perspektiver som trekkes opp både fra EOS-utvalget og fra E-tjenesten selv, legger frem forslag til en revidert e-lov for Stortinget, med vurderinger av EOS-utvalgets mulighet for kontroll.»

For å følge opp Stortingets intensjon om at en ny lov må avstemme behovet for demokratisk kontroll av E-tjenesten utført av EOS-utvalget og domstolene, er det etter disse medlemmers oppfatning nødvendig å foreta en gjennomgang av ressursituasjon og kompetanse hos EOS-utvalget og relevante domstoler. Etterretningsfaglig kompetanse er avgjørende for at både EOS-utvalget og domstolene kan gjennomføre vurdering og kontroll. Disse medlemmer mener det er nødvendig at departementet ved ikrafttredelsen av loven kommer tilbake til Stortinget med en helhetlig vurdering av mekanismer for kontroll av lovens hjemler.

Disse medlemmer viser til behovet for å evaluere den nye loven. Flere av høringsinstansenes innsigelser mot den nye loven har vært bekymring knyttet til formålsutglidning og omstendigheter som i realiteten vil innebære brudd på lovens bestemmelser. Disse medlemmer ber regjeringen evaluere lovens virke fra ikrafttredelse og etter tre år fremlegge en evaluering av lovens virke og mulighet for kontroll av dens bestemmelser.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet vil påpeike at tilgang på nok kompetanse kan vere ein flaskehals i tilrettelagt innhenting (TI) i alle ledd i dag. Systemet for TI vil krevje tilsetjing av fagfolk med topp kompetanse og erfaring, både på drifts- og kontrollside. Dei må kunne sikkerheitsklararast. Dette er menneske det i dag er mangel på i den norske arbeidsmarknaden. Denne medlemen vil difor understreke at den nye etterretningstjenesteloven må følgjast opp gjennom utbygging av relevant kompetanse på høgt nivå.

Denne medlemen meiner at uavhengige kontrollorgan er avgjerande for å sikre at personvernet blir godt ivareteke. For å sikre uavhengigheit og tillit ved utføringa av kontrollen er det etter denne medlemen sitt syn føremålstenleg at mest mogleg av kontrollen må

skje frå EOS-utvalets eigne lokale så langt det er teknisk mogleg og tryggleiken er godt ivareteken. Her må E-tenesta medverke til trygg kommunikasjon og sikker fjerntilgang på delar av tenesta sine system.

Denne medleimen viser til at TI er noko heilt nytt, og det må difor understreka at det vil krevje styrkte økonomiske midlar. Det er i dag uvisst kor stort omfanget av TI vil bli, både i tal på saker, omfanget av kontrollar og dermed også arbeidsbyrda på kontrollinstansane. Denne medleimen vil difor understreke at det er uvisst kva som vil bli den totale kostnaden. Men med nye og krevjande oppgåver må både EOS-utvalet og tingretten få høve til å tilsetja fleire med naudsynt kompetanse, nokre av desse alt no i førebuingfasen. Det er sær viktig at ein garanterer kontrollmekanismane auka ressursar både no og når ein har erfaringar å visa til. Denne medleimen legg til grunn at Stortingets presidentskap ved den årlege budsjetthandsaminga vurderer EOS-utvalet sitt behov for kompetanse og ressursar. Like eins må regjeringa fylgja opp domstolane.

Denne medleimen vil understreke at TI synleggjer ein sær vanskeleg balanse, mellom tryggleik på den eine sida og fridom på den andre. Gjennom høyringsinnspel frå sentrale aktørar har ein fått presentert viktige argument på begge sider. Denne medleimen viser til at høyringsinnspel uttrykkjer uro kring nedkjøling og føremålsutgliding. For å motverke at lova skal ha ein nedkjølande effekt på yringsfridomen i det norske samfunnet, meiner denne medleimen at ein må styrkje kontrollfunksjonane. Det er dei som skal halde oppsyn med E-tenesta og kontrollere at rettsvernet til norske borgarar blir ivareteke. Denne medleimen viser til at naturen av oppgåva til E-tenesta kan gjere full openheit vanskeleg, noko solide kontrollorgan til ei viss grad vil kunne kompensere for. Denne medleimen vil også peike på at eit forbod mot å utlevere overskotsmateriell vil vere viktig for å førebygge føremålsutgliding.

Denne medleimen meiner at lova og alle etablerte system må bli gjennomgånne og evaluerte grundig etter tre år, om føremålet er oppnådd og om systema er tilpassa den teknologiske utviklinga. Denne medleimen vil peike på at faktorar ein må sjå på, mellom anna er grad av nedkjøling, føremålsutgliding, kontrollfunksjonane og effekten av verktøyet for E-tenesta. Dersom ein oppdagar sær negative konsekvensar, må ein kunne terminere lova. Denne medleimen meiner også at det av tryggleiksyn bør byggast inn ein mekanisme for å kunne avvike systemet raskt og slette innhenta data i ein situasjon der det er fare for at systemet fell i feil hender.

Denne medleimen vil peike på at Oslo tingrett som første kontrollinstans må ha sær god etterretningsfagleg kompetanse. Det må vere eit absolutt krav om at alle saker skal gjennom tingretten, og forslaget

om at det kan gjerast unntak frå dette på heilagdagar, kan ikkje stå seg. Denne medleimen meiner at tingretten må ha eit system som sikrar at det også på helg og heilagdagar vil vere mogleg å få ei rettsavgjerd i forkant av søk i metadata, og at ein ikkje opnar for unntak frå denne praksisen.

Denne medleimen viser til at Noreg i dag står i ein heilt annan tryggleikspolitisk situasjon enn for berre få år sidan. I korte trekk er den tryggleikspolitiske situasjonen i våre nærrområde kraftig forverra. Rapporten Fokus, som Etterretningstenesta gav ut i februar 2020, peikar på stadig aukande russisk militæraktivitet berre det siste året, samt den stabile oppbygginga av dei russiske militære kapasitetane som har gått føre seg sidan 2008, då militærreforma deira blei sett i verk. Denne medleimen viser også til at stormaktsrivaliseringa i Arktis vil prege tryggleikssituasjonen vår i åra som kjem. Eit auka nærvær av stormakter i våre nærrområde gjer eit sterkt nasjonalt forsvar til eit fundamentalt satsingsområde framover. Denne medleimen meiner at den norske E-tenesta er ein viktig del av denne satsinga, og difor må få tilgang på verktøy som set dei i stand til å løyse sær krevjande oppgåver på vegner av nasjonen.

Denne medleimen viser til at den nye lova om Etterretningstenesta vil avløse etterretningstenestelova av 1998. Innanfor teknologi og kommunikasjon har det skjedd enorme endringar og framsteg over dei siste 20 åra. Denne medleimen vil understreke at den teknologiske utviklinga og digitaliseringa har ført til fundamentale endringar i kommunikasjon mellom menneske. Denne medleimen ser difor behovet for ei oppdatering av lova, som tek opp i seg alle elementa ein ikkje trong ta stilling til då førre lov blei vedteken.

Denne medleimen vil vise til at nabolanda Sverige, Danmark og Finland allereie har ei tilsvarende lov. Norsk E-teneste må i dag spørje våre naboland om å få informasjon frå dei, noko som av fleire årsaker ikkje er ei optimal løysing. Norske interesser får sjølvstakt ikkje prioritet framfor deira eigne nasjonale interesser. Vidare vil denne medleimen peike på at det aldri vil vere hovudoppgåva til andre lands etterretningsteneste å leite etter trugsmål direkte mot Noreg, og at det difor er ei form for falsk tryggleik at våre naboland gjer dette på våre vegner. Denne medleimen vil også understreke at Noreg i dag ikkje har noko norsk kontrollmekanisme som kan ettergå søk gjort av andre lands etterretningsteneste. Gjennom denne lova kan den norske staten kontrollere og ettergå E-tenesta i langt større grad enn i dag.

Denne medleimen vil peike på at fráværet av ei ny lov vil kunne ha negative tryggleikspolitiske konsekvensar for Noreg. Noreg kan bli identifisert som ei trygg hamn for kriminelle nettverk samt andre statlege og ikkje-statlege aktørar dersom landet blir det svakaste

leddet i Norden. Denne medlemen mener at det ville vere særns negativt for tryggleiken til det norske folk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti imøteser moderniseringen av lovverket for Etterretningstjenesten og er positiv til at tjenestens virke nå blir underlagt et relevant regelverk som kodifiserer gjeldende regelverk og praksis.

Denne medlemen er likevel sterkt kritisk til innføringen av såkalt tilrettelagt innhenting (TI) og at Etterretningstjenesten får tilgang til å lagre metadata fra grenseoverskridende informasjon som kommuniseres gjennom fiberoptiske kabler inn og ut av Norge. Det er vektige og forståelige argumenter for Etterretningstjenestens behov for nye virkemidler i møte med digitale og hybride trusler mot statssikkerhet og samfunnsikkerhet. Samtidig må dette vektes mot hensynet til personvernet. De viktigste innvendingene mot TI fra en rekke høringsinstanser er at det vil kunne føre til en nedkjølingseffekt – hvor vissheten om at de hemmelige tjenestene har tilgang på denne type virkemidler, vil kunne påvirke utøvelsen av ytringsfriheten negativt. En annen bekymring er formålsutglidning. Til sist tar denne medlemen innspillene fra høringsinstanser som Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund knyttet til at TI vil kunne ha negativ effekt på kildevernet, på stort alvor.

I vektingen mellom disse hensynene, sikkerhet og frihet, utvidet metodebruk og inngripen i personvernet, mener denne medlemen at hensynet til personvernet må veie tyngst, og vil derfor gå imot kapittel 7 og 8 i lovteksten, som omhandler tilrettelagt innhenting. Hvis et flertall uten støtte fra Sosialistisk Venstreparti likevel vedtar denne delen av lovteksten, vil denne medlemen gå inn for forslag som bidrar til en innramming som i størst mulig grad motvirker de mulige negative konsekvensene beskrevet over.

Denne medlemen vil understreke viktigheten av tillit til de hemmelige tjenestene. Myndighetene ber om stor tillit fra folk når de hemmelige tjenestene nå vil kunne få mulighet til å masselagre data og kommunikasjon. Denne medlemen mener at innføringen av et så inngripende virkemiddel som tilrettelagt innhenting stiller store krav til åpenhet og tydelighet i kommunikasjonen overfor befolkningen, så langt det lar seg gjøre, om hva det skal brukes til, og hvordan det vil bidra til mer sikkerhet for den enkelte og for samfunnet. Det er et ansvar både myndigheter, lovgiver og også tjenestene selv har. Den alvorlige kritikken fra en rekke høringsinstanser vitner om at denne tilliten ikke er til stede.

Denne medlemen viser på denne bakgrunn til at Sosialistisk Venstreparti støtter forslaget fra Venstre, og fremmer i tillegg følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen fem år med en mest mulig åpen evaluering av effekten tilrettelagt innhenting har hatt på å bekjempe fremmed etterretningsvirksomhet og terrorisme i Norge, og hvordan tilrettelagt innhenting eventuelt har påvirket ytringsfriheten ved nedkjølingseffekt, om formålsutglidning har funnet sted og eventuell negativ påvirkning på kildevernet.»

«Stortinget ber regjeringen utrede andre tiltak som styrker vårt forsvar mot digitale og hybride trusler uten masselagring av data fra elektronisk kommunikasjon.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, legger til grunn at regjeringen kontinuerlig vurderer tiltak som styrker vårt forsvar mot digitale og hybride trusler, og mener derfor også at intensjonen i forslag to fra Sosialistisk Venstreparti er ivarettatt.

Komiteens medlem fra Venstre vil understreke at Venstre støtter opp om behovet for en ny etterretningstjenestelov som rammer inn Etterretningstjenestens virkeområde og er tilpasset det moderne trusselbildet.

Denne medlemen vil samtidig understreke at frihet forutsetter at hvert menneske vernes mot uforholdsmessig registrering, overvåkning og inngripen i privatlivet. I det liberale demokratiet er det borgerne som kontrollerer staten, ikke staten som kontrollerer borgerne. Det skal svært tungtveiende grunner til for at hensynet til personvernet skal vike.

Denne medlemen viser til at Venstre varslet en mulig dissens om digitalt grenseforsvar allerede i Jeløya-plattformen, og senere i Granavolden-plattformen. Denne medlemen viser videre til Venstres dissens i statsråd da ny lov om Etterretningstjenesten ble lagt fram for Kongen. Denne medlemen vil understreke at dissensen også støttes av Venstres stortingsgruppe. Denne medlemen vil derfor stemme for forslaget om en ny lov om Etterretningstjenesten, men stemme mot kapittel 7 og 8, som omhandler Etterretningstjenestens hjemmel til bruk av såkalt tilrettelagt innhenting.

Denne medlemen viser til at det i regjeringens forslag til ny etterretningstjenestelov også legges til rette for såkalt tilrettelagt innhenting, der Etterretningstjenesten gis anledning til å lagre metadata fra grenseoverskridende kommunikasjon mellom Norge og utlandet. Selv om formålet med tilrettelagt innhenting vil være å overvåke kommunikasjon mellom utenlandske borgere, vil det være umulig å filtrere ut all kommunikasjon mellom norske borgere. Denne medlemen slutter seg til Datatilsynets høringsuttalelse, der det står:

«Etter Datatilsynets mening er forslaget til tilrettelagt innhenting/digital overvåkning generelt et så stor inngrep i borgerens personvern at det ikke bør vedtas.»

Dette medlem er redd for at tilrettelagt innhenting vil være et kostnadsdrivende og personellintensivt tillegg til Etterretningstjenesten. Dette medlem er bekymret for at denne ressursbruken på innhenting og analyse av metadata vil være uforholdsmessig stor i forhold til de resultatene vi kan vente oss fra tilrettelagt innhenting.

Dette medlem vil legge vekt på at et hvert inngrep i innbyggernes personvern må være forholdsmessig i forhold til den trusselen de samme innbyggerne står overfor. Dette medlem mener masseovervåking av den type det legges opp til, ikke kan forsvares ut fra et ønske om å gi Etterretningstjenesten flere verktøy til å utføre sitt oppdrag. Dette medlem slutter seg til Teknas høringsuttalelse, der det heter at

«tilrettelagt innhenting innebærer å bygge en infrastruktur for nærmest total overvåkning av befolkningen.»

Dette medlem stiller også spørsmål ved den mulige nedkjølingseffekten tilrettelagt innhenting vil ha, og hva det vil ha å si for kommunikasjon på tvers av landegrensene i årene som kommer. Videre vil dette medlem påpeke at faren for formålsutglidning er stor. Hvis et flertall uten Venstre allikevel vedtar tilrettelagt innhenting, er dette medlem opptatt av at det blir innrammet på en måte som i størst mulig grad forhindrer nedkjøling og formålsutglidning.

Dette medlem vil understreke at utkastet til ny etterretningstjenestelov som nå har blitt levert til behandling i Stortinget, har en bedre innramming enn det regjeringen først sendte på høring. Dette medlem mener det har gitt lovforslaget en bedre rettsstatlig forankring og begrenset noen av de negative effektene ved tilrettelagt innhenting.

Samtidig ser dette medlem at masseovervåking av grenseoverskridende kommunikasjon mellom norske borgere ikke kan forenes med behovet for en trygg privatsfære for norske borgere. Statens maktmonopol kombinert med en slik masseovervåking vil etter dette medlems syn være en grunnleggende utfordring for norsk personvern.

Dette medlem viser på denne bakgrunn til at Venstre støtter det første forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, og fremmer i tillegg følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i etterretningstjenesteloven som styrker kildevernet gjennom løpende domstolskontroll.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen fem år med en mest mulig åpen evaluering av effekten tilrettelagt innhenting har hatt på å bekjempe fremmed etterretningsvirksomhet og terrorisme i Norge, og hvordan tilrettelagt innhenting eventuelt har påvirket ytringsfriheten ved nedkjølingseffekt, om formålsutglidning har funnet sted og eventuell negativ påvirkning på kildevernet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i etterretningstjenesteloven som styrker kildevernet gjennom løpende domstolskontroll.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede andre tiltak som styrker vårt forsvar mot digitale og hybride trusler uten masselagring av data fra elektronisk kommunikasjon.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité, unntatt kapittel 7 og 8, som fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding B fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om Etterretningstjenesten (etterretningstjenesteloven)

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1-1 Formål

Loven skal

- bidra til å trygge Norges suverenitet, territorielle integritet, demokratiske styreform og andre nasjonale sikkerhetsinteresser, herunder forebygge, avdekke og motvirke utenlandske trusler mot Norge og norske interesser
- bidra til å trygge tilliten til og sikre grunnlaget for kontroll med Etterretningstjenestens virksomhet

- c) sikre at Etterretningstjenestens virksomhet utøves i samsvar med menneskerettighetene og andre grunnleggende verdier i et demokratisk samfunn.

§ 1-2 Virkeområde

Loven gjelder for Etterretningstjenesten og for andre enheter og personer underlagt sjefen for Etterretningstjenestens kommando eller instruksjonsmyndighet.

Loven gjelder ikke innhenting og annen behandling av informasjon som utelukkende gjennomføres av Etterretningstjenesten som ledd i en internasjonal operasjon med folkerettslig mandat.

§ 1-3 Definisjoner

I denne loven menes med:

- a) personopplysning: enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person
- b) behandling av personopplysninger: enhver operasjon eller rekke av operasjoner som gjøres med personopplysninger, enten automatisert eller ikke
- c) etterretningsformål: formål om å ivareta en eller flere av Etterretningstjenestens oppgaver etter kapittel 3
- d) etterretningsmål: objekt, person, virksomhet eller annet som informasjonsinnhentingene retter seg mot
- e) målsøking: systematisk arbeid for å identifisere nye etterretningsmål
- f) målrettet innhenting: systematisk arbeid for å finne informasjon knyttet til identifiserte etterretningsmål
- g) overskuddsinformasjon: informasjon som er uten interesse for etterretningsformål
- h) rådata: ubearbeidet eller automatisk bearbeidet informasjon i enhver form hvis etterretningsverdi ikke er vurdert
- i) bulk: informasjonssamlinger og datasett hvorav en vesentlig andel av informasjonen antas å være irrelevant for etterretningsformål
- j) utlevering: enhver formidling av opplysninger, både skriftlig og muntlig, til mottaker utenfor Etterretningstjenesten som ikke utfører tjeneste eller oppdrag for tjenesten.

Kapittel 2. Organisering, styring og kontroll

§ 2-1 Nasjonal tjeneste

Etterretningstjenesten er Norges nasjonale utenlandsetterretningstjeneste. Tjenesten er en del av Forsvaret og underlagt forsvarssjefens kommando.

Etterretningstjenesten skal være under nasjonal kontroll. Det skal sikres nasjonal kontroll med hvilken informasjon som gjøres kjent for utenlandske samarbeidspartnere.

§ 2-2 Oppdragsstyring

Departementet koordinerer og prioriterer myndighetenes etterretningsbehov, og fastsetter årlig et prioriteringsdokument for nasjonale etterretningsbehov.

Departementet bestemmer prosedyrer for prioritering av sivile etterretningsbehov som ikke dekkes av prioriteringsdokumentet. Forsvarssjefen bestemmer prosedyrer for prioritering av etterretningsbehov i Forsvaret som ikke dekkes av prioriteringsdokumentet.

§ 2-3 Departementets styring og kontroll

Departementet ivaretar styring og kontroll med Etterretningstjenesten gjennom forsvarssjefen hvis ikke annet er fastsatt i denne loven. Økonomi- og virksomhetsstyring ivaretas gjennom Koordineringsutvalget for Etterretningstjenesten.

Departementet kan fastsette andre særlige ordninger og rapporteringsrutiner for ivaretagelse av styring og kontroll.

§ 2-4 Varsling og rapportering

Etterretningstjenesten skal innenfor rammen av oppgavene etter kapittel 3

- a) varsle norske myndigheter om trusler og andre forhold som Etterretningstjenesten blir kjent med og som krever umiddelbar handling eller av andre årsaker er av tidskritisk natur, og
- b) rapportere til norske myndigheter om utenlandske forhold av betydning for Norge og norske interesser.

Etterretningstjenesten skal varsle og rapportere til militære myndigheter i samsvar med forsvarssjefens bestemmelser og til sivile myndigheter i samsvar med departementets bestemmelser.

Etter departementets bestemmelser kan Etterretningstjenesten varsle og rådgi personer og virksomheter om trusler innenfor rammen av oppgavene etter kapittel 3. Utlevering av sikkerhetsgradert informasjon kan skje uten hensyn til kravene om autorisasjon og sikkerhetsklarering i sikkerhetsloven § 8-1 når dette er strengt nødvendig og sikkerhetsmessig forsvarlig.

§ 2-5 Saker som skal forelegges departementet for beslutning

Etterretningstjenesten skal forelegge følgende saker for departementet for beslutning:

- a) etablering av samarbeid og avtaler med utenlandske tjenester eller internasjonale organisasjoner
- b) iverksettelse av særskilte etterretningsoperasjoner som kan reise politiske problemstillinger
- c) andre særlig viktige saker.

§ 2-6 EOS-utvalgets og Riksrevisjonens kontroll

Etterretningstjenesten er underlagt kontroll etter EOS-kontrollloven. I samsvar med § 7-11 fører EOS-ut-

valget løpende kontroll med tjenestens etterlevelse av bestemmelsene i kapittel 7.

Etterretningstjenesten er underlagt revisjon og kontroll av Riksrevisjonen etter riksrevisjonsloven. Riksrevisjonen skal utpeke bestemte tjenestepersoner til å ivareta revisjon og kontroll av tjenesten. Utpekte tjenestepersoner skal være norske statsborgere og sikkerhetsklarert for STRENGT HEMMELIG. Riksrevisjonen skal være representert i Koordineringsutvalget for Etterretningstjenesten.

§ 2-7 Andre bestemmelser om tilsyn og kontroll

Bestemmelsene i personopplysningsloven kapittel 6 og 7 og personvernforordningen kapittel VI til VIII om tilsyn, klage og sanksjoner mv. gjelder ikke overfor Etterretningstjenesten.

Bestemmelsene i ekomloven kapittel 10 gjelder ikke i den utstrekning de vil gi myndigheten innsyn i Etterretningstjenestens virksomhet. Første punktum er ikke til hinder for at myndigheten fører tilsyn med hvordan tilbydere som omfattes av § 7-2, utøver tilretteleggingsplikten.

Domstolene fører kontroll med tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende elektronisk kommunikasjon i samsvar med kapittel 8.

Kapittel 3. Oppgaver

§ 3-1 Informasjonsinnhenting om utenlandske trusler

Etterretningstjenesten skal innhente og analysere informasjon om utenlandske forhold som kan bidra til å avdekke og motvirke

- trusler mot Norges selvstendighet og sikkerhet, territorielle integritet og politiske og økonomiske handlefrihet
- alvorlige trusler mot samfunnsikkerheten i Norge
- alvorlige trusler mot norske interesser i utlandet
- fremmed etterretningsevne
- fremmede sabotasje- og påvirkningsoperasjoner
- grenseoverskridende terrorisme
- spredning av masseødeleggelsesvåpen og utstyr og materiale for fremstilling av slike våpen
- internasjonal våpenhandel som kan utgjøre en alvorlig sikkerhetstrussel
- eksport av sanksjonerte, listeførte eller sensitive varer og tjenester.

§ 3-2 Informasjonsinnhenting om andre utenlandske forhold

Etterretningstjenesten skal innhente og analysere informasjon om utenlandske forhold som kan bidra til

- ivaretagelse av prioriterte utenriks-, forsvars- eller sikkerhetspolitiske interesser knyttet til forhold og utviklingstrekk i andre stater og regioner
- nasjonal beredskapsplanlegging

- episode- og krisehåndtering
- planlegging og gjennomføring av nasjonale eller internasjonale militære operasjoner.

§ 3-3 Okkupasjonsberedskap

Etterretningstjenesten skal ivareta nasjonal evne til å innhente og formidle informasjon til norske myndigheter dersom Norge helt eller delvis okkuperes.

Departementet skal holdes generelt orientert om organisering og planlegging av okkupasjonsberedskapen.

§ 3-4 Internasjonalt etterretningssamarbeid

Når det er i Norges interesse, kan Etterretningstjenesten innhente og analysere informasjon om utenlandske trusler og andre forhold som nevnt i dette kapitlet som antas å være av vesentlig betydning i bilateralt eller multilateralt etterretningssamarbeid som Etterretningstjenesten deltar i.

§ 3-5 Innhenting av evneinformasjon

Etterretningstjenesten kan innhente og analysere informasjon om forhold som utgjør nødvendige forutsetninger for å kunne gjennomføre innhenting etter dette kapitlet, for å kunne

- sørge for at innhenting ikke skjer i større utstrekning enn nødvendig
- ivareta sikkerheten til Etterretningstjenestens personell og operasjoner
- gjennomføre testing av teknisk utstyr og annen trenings- og øvingsaktivitet
- oppretholde og videreutvikle Etterretningstjenestens informasjonstilganger og metodiske, teknologiske og øvrige evne til å utføre pålagte oppgaver.

Kapittel 4. Forbud mot innhenting i Norge og andre særskilte forbud

§ 4-1 Forbud mot innhenting i Norge

Etterretningstjenesten skal ikke benytte innhentingmetoder etter kapittel 6 overfor personer i Norge.

Ved tvil om en person befinner seg i Norge eller utlandet, skal Etterretningstjenesten søke å avklare forholdet. For dette formålet skal det kun brukes informasjon fra norske myndigheter, utenlandske samarbeidspartnere, åpne kilder eller egen innhenting i utlandet.

§ 4-2 Fremmed statsaktivitet i Norge

Etterretningstjenesten kan uten hinder av § 4-1 benytte innhentingmetoder etter kapittel 6 overfor utenlandske og statsløse personer i Norge som opptrer på vegne av en fremmed stat eller statslignende aktør.

Ved tvil om en person befinner seg i Norge eller utlandet, skal Etterretningstjenesten søke å avklare for-

holdet. For dette formålet skal det kun brukes informasjon fra norske myndigheter, utenlandske samarbeidspartnere, åpne kilder eller egen innhenting i utlandet.

Når riket er i krig, krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, kan Kongen bestemme at Etterretningstjenesten uten hinder av § 4-1 kan innhente enhver opplysning som har betydning for Forsvarets evne til å håndtere fiendtlig militær aktivitet.

§ 4-3 Samordning med Politiets sikkerhetstjeneste

Etterretningstjenesten skal be Politiets sikkerhetstjeneste om samtykke til innhenting etter § 4-2 første ledd om forhold som også faller inn under beskrivelsen av oppgavene til Politiets sikkerhetstjeneste i politiloven § 17 b første ledd. Ved annen innhenting etter § 4-2 første ledd skal Politiets sikkerhetstjeneste informeres.

§ 4-4 Åpne kilder som berører personer i Norge

Etterretningstjenesten kan uten hinder av § 4-1 innhente informasjon om utenlandske forhold fra åpne kilder etter § 6-2 selv om informasjonen er publisert av eller på annen måte berører personer i Norge.

§ 4-5 Kilderekuttering og kildeverifikasjon i Norge

Etterretningstjenesten kan uten hinder av § 4-1 innhente informasjon om personer i Norge for å finne, rekruttere og verifisere kilder.

Informasjonen skal innhentes fra åpne kilder eller ved utlevering fra norske myndigheter. Hvis det foreligger tungtveiende sikkerhetsmessige grunner, kan det brukes metoder som nevnt i §§ 6-3 og 6-4.

Det skal ikke innhentes mer informasjon enn strengt nødvendig. Opplysningene skal utelukkende brukes for å finne, rekruttere og verifisere kilder.

§ 4-6 Trening, øving og testing av utstyr i Norge

Etterretningstjenesten kan uten hinder av § 4-1 innhente informasjon om personer i Norge når det er strengt nødvendig for å trene, øve eller teste utstyr.

Informasjonen skal utelukkende brukes til å trene, øve og teste utstyr, og skal ikke behandles sammen med annen informasjon. Med mindre den som informasjonen gjelder, samtykker til at den behandles videre, skal informasjonen slettes snarest mulig, og senest når treningen, øvingen eller testingen avsluttes. Arkivlova gjelder ikke for informasjon etter denne paragrafen.

§ 4-7 Aksessorisk informasjon om personer i Norge

Etterretningstjenesten kan benytte innhenningsmetoder etter kapittel 6 overfor personer i utlandet selv om informasjon om personer i Norge vil kunne følge med.

Etterretningstjenesten kan innhente rådata i bulk selv om informasjon om personer i Norge vil kunne følge med.

§ 4-8 Forbud mot å innhente informasjon for politiformål

Etterretningstjenesten skal ikke innhente eller medvirke til å innhente informasjon for å utføre oppgaver som tilligger politiet eller andre rettshåndhevende myndigheter.

Første ledd er ikke til hinder for utveksling av informasjon etter kapittel 10 eller bistand til politiet i medhold av § 10-7, jf. politiloven § 27 a.

§ 4-9 Forbud mot industrispionasje

Etterretningstjenesten skal ikke innhente eller medvirke til å innhente, bearbeide eller utlevere informasjon for å gi selskaper eller andre kommersielle virksomheter eller sektorer konkurransemessige fortrinn.

Kapittel 5. Grunnvilkår for innhenting og utlevering av informasjon

§ 5-1 Grunnvilkår for målsøking

Etterretningstjenesten kan iverksette målsøking når det er saklig grunn til å undersøke om innhenting kan frembringe informasjon som er relevant for etterretningsformål.

§ 5-2 Grunnvilkår for målrettet innhenting

Etterretningstjenesten kan iverksette målrettet innhenting når konkrete holdepunkter gir grunn til å undersøke om innhenting kan frembringe informasjon som er relevant for etterretningsformål.

§ 5-3 Grunnvilkår for innhenting av og søk i rådata i bulk

Etterretningstjenesten kan innhente rådata i bulk når det er nødvendig for å få tilgang til et relevant og tilstrekkelig informasjonsgrunnlag.

Søk i rådata i bulk skal tilfredsstillende grunnvilkårene for målsøking eller målrettet innhenting og logges for kontrollformål. Søket skal ikke gjennomføres dersom det vil være et uforholdsmessig inngrep overfor den enkelte.

Søk i rådata med utgangspunkt i et søkebegrep tilknyttet en person som oppholder seg i Norge, kan bare gjennomføres dersom det er strengt nødvendig for å ivareta en oppgave som nevnt i § 3-1. Første punktum gjelder ikke dersom personen er en utenlandsk eller statsløs person som opptrer på vegne av en fremmed stat eller statslignende aktør.

§ 5-4 Forholdsmessighet

Innhenting og utlevering av informasjon skal ikke gjennomføres dersom det vil være et uforholdsmessig inngrep overfor den enkelte. Ved vurderingen skal det

tas hensyn til om mindre inngripende tiltak i tilstrekkelig grad kan ivareta formålet, inngrepets virkning for den som rammes, sakens betydning og forholdene ellers.

Kapittel 6. Metoder for innhenting av informasjon som kan medføre inngrep overfor den enkelte

§ 6-1 Generelle vilkår

Etterretningstjenesten kan for etterretningsformål bruke metoder for innhenting av informasjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapitlet når grunnvilkårene etter kapittel 5 er oppfylt, og innhentingene ikke strider mot loven for øvrig.

Metodene kan brukes fordekt overfor personer som er gjenstand for eller på annen måte berøres av dem.

Bruken skal avsluttes dersom lovens vilkår ikke lenger er til stede.

§ 6-2 Åpne kilder

Etterretningstjenesten kan innhente åpent tilgjengelig informasjon. Informasjon er ikke åpent tilgjengelig dersom tilgang krever aktiv fordekt opptreden eller forsering av passord eller lignende beskyttelsesmekanismer.

§ 6-3 Menneskebasert innhenting

Etterretningstjenesten kan innhente informasjon gjennom systematisk samhandling med mennesker i det fysiske eller digitale rom. Tjenesten kan finne, verifisere, kultivere, rekruttere, trene og føre kilder i den hensikt å innhente ikke åpent tilgjengelig informasjon eller legge til rette for slik innhenting.

§ 6-4 Systematisk observasjon

Etterretningstjenesten kan foreta systematisk observasjon på offentlig sted hvor det er sannsynlig at etterretningsmål vil befinne seg. Det samme gjelder mot privat lukket sted dersom den som observerer, befinner seg utenfor. Det kan tas i bruk hjelpemidler for observasjon samt opptak og annen dokumentasjon.

Med systematisk observasjon menes planlagte visuelle iakttagelser i det fysiske rom av en person eller gruppe av personer, eiendom, virksomhet, område eller andre etterretningsmål.

§ 6-5 Teknisk sporing

Etterretningstjenesten kan plassere teknisk peileutstyr i det fysiske rom på eller ved et etterretningsmål for å kartlegge målets posisjon og bevegelser.

§ 6-6 Gjennomsøking mv.

Etterretningstjenesten kan gjennomføre bolig, rom eller annet oppbevaringssted for å finne informasjon eller gjenstander. Tjenesten kan tilegne seg etter-

retningsrelevante gjenstander som finnes under gjennomlysningen. Gjennomsøking av sted som etter sin art ikke er tilgjengelig for alle, kan bare gjennomføres dersom det er strengt nødvendig.

Etterretningstjenesten kan tilegne seg etterretningsrelevante gjenstander fra personer.

§ 6-7 Avlytting og bildeovervåkning

Etterretningstjenesten kan innhente lyd og bilde fra kamera eller mikrofon som plasseres på eller i nærheten av sted hvor det er rimelig å anta at et etterretningsmål vil oppholde seg. Innhentingene kan ikke gjennomføres på sted som etter sin art ikke er tilgjengelig for alle, med mindre det er strengt nødvendig.

§ 6-8 Annen teknisk innhenting

Etterretningstjenesten kan innhente informasjon ved bruk av tekniske sensorer eller andre tekniske metoder som ikke reguleres av §§ 6-5, 6-7, 6-9 eller 6-10, blant annet bildeovervåkning av enkeltpersoner fra rombaserte eller luftbårne sensorer.

Innhentingene kan ikke gjennomføres på sted som etter sin art ikke er tilgjengelig for alle, med mindre det er strengt nødvendig.

§ 6-9 Midtpunktinnhenting

Etterretningstjenesten kan innhente elektronisk kommunikasjon i transitt og kartlegge kommunikasjonsinfrastruktur. Bestemmelser om tilrettelagt innhenting av elektronisk kommunikasjon som transporteres over den norske grensen, er gitt i kapittel 7 og 8.

§ 6-10 Endepunktinnhenting

Etterretningstjenesten kan observere og innhente ikke åpent tilgjengelig elektronisk informasjon i datasystemer eller lignende systemer eller tjenester som etterretningsmål besitter eller antas å ville benytte.

Dersom det er grunn til å tro at innhentingene vil omfatte informasjon som ikke er ment for kommunikasjon, skal den ikke gjennomføres med mindre det er strengt nødvendig.

§ 6-11 Forberedende tiltak

Etterretningstjenesten kan treffe forberedende tiltak som er nødvendige for å bruke metoder etter dette kapitlet, blant annet forsere eller omgå faktiske og tekniske hindre, installere, gjennomføre eller tilegne seg tekniske innretninger og programvare, og ta kontroll over, modifisere eller utplassere elektronisk eller annet teknisk utstyr.

§ 6-12 Beslutning om bruk av en innhentingsmetode

Sjefen for Etterretningstjenesten kan treffe beslutning om bruk av metoder etter dette kapitlet, med mindre beslutningen ligger til departementet etter § 2-5.

Beslutningen skal ikke gis for lengre tid enn nødvendig, og ikke for mer enn ett år av gangen. Dersom forutsetningene for beslutningen endres vesentlig, skal den snarest mulig vurderes på nytt.

§ 6-13 *Krav til beslutningen*

Beslutningen etter § 6-12 skal være skriftlig og angi

- a) oppdraget som innhenting knytter seg til
- b) hva eller hvem innhenting gjelder
- c) det faktiske og rettslige grunnlaget for innhenting
- d) beslutningens varighet.

I hastetilfeller kan beslutningen treffes muntlig. Den skal i så fall snarest mulig nedtegnes.

Kapittel 7. Tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende elektronisk kommunikasjon

§ 7-1 *Generelle vilkår og virkeområde*

Etterretningstjenesten kan for etterretningsformål innhente elektronisk kommunikasjon som transporteres over den norske grensen når grunnvilkårene etter kapittel 5 er oppfylt, bestemmelsene i kapittel 7 og 8 følges, og innhenting ikke strider mot loven for øvrig.

Bestemmelsene i kapittel 7 og 8 kommer bare til anvendelse der det er nødvendig at tilbydere som nevnt i § 7-2 legger til rette for innhenting.

§ 7-2 *Tilretteleggingsplikt for ekomtilbydere*

Tilbydere som omfattes av ekomloven § 1-5 og tilbydere av internettbaserte kommunikasjons- eller meldingstjenester som er tilgjengelige for allmennheten, skal speile og gjøre tilgjengelig for Etterretningstjenesten utvalgte kommunikasjonsstrømmer og på annen måte tilrettelegge for utvalg, filtrering, testing, innhenting, lagring og søk som beskrevet i dette kapitlet, blant annet ved å

- a) gi informasjon om signalmiljø, dataformater, tekniske innretninger og fremgangsmåter
- b) tillate at tjenesten installerer utstyr og etablerer midlertidig eller permanent tilstedeværelse for å drifte utstyr på steder som kontrolleres av tilbyder
- c) medvirke til teknisk drift og vedlikehold av etablerte løsninger
- d) bidra til at tjenesten kan gjennomføre testinnhenting og testanalyser av trafikk i nett og tjenester
- e) sørge for tilgang til kommunikasjon uten hinder av linkkryptering eller tilsvarende kryptering som tilbyder kontrollerer
- f) medvirke til sikkerhetsmessig forsvarlige løsninger.

Tilretteleggingen skal ikke forringe elektroniske kommunikasjonstjenester for brukerne. Merutgifter for tilbyder som følge av tilretteleggingen skal dekkes av staten.

Departementet kan gi forskrift om tilretteleggingsplikten etter første ledd og prinsipper for utregning av merutgifter etter andre ledd.

§ 7-3 *Beslutning om tilrettelegging*

Sjefen for Etterretningstjenesten fatter beslutning om tilrettelegging. Tilbyderen skal så langt som mulig gis anledning til å uttale seg før beslutningen fattes. Beslutningen kan gjelde for inntil tre år av gangen.

Tilbyderen kan påklage beslutningen til departementet. Fristen for å klage er tre uker fra beslutningen ble meddelt tilbyderen. Departementet kan på anmodning fra tilbyderen bestemme at beslutningen ikke skal iverksettes før klagen er avgjort.

Beslutning om tilrettelegging skal meddeles EOS-utvalget og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har ved forespørsel rett til informasjon fra Etterretningstjenesten om tekniske og operasjonelle løsninger som tjener til å oppfylle tilretteleggingsplikten.

Departementet kan gi forskrift om beslutning om tilrettelegging etter første ledd og klagebehandling etter andre ledd.

§ 7-4 *Taushetsplikt*

Den som er underlagt tilretteleggingsplikt etter § 7-2, plikter å bevare taushet om Etterretningstjenestens tilgang, tekniske og operasjonelle løsninger og andre forhold knyttet til tilretteleggingen. Taushetsplikten gjelder tilsvarende for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for den som er underlagt tilretteleggingsplikt, eller som på annen måte bistår med tilrettelegging. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet arbeidet eller tjenesten.

Taushetsplikten er ikke til hinder for å gi opplysninger til EOS-utvalget eller Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

§ 7-5 *Testinnhenting og testanalyser*

Etterretningstjenesten kan gjennomføre testinnhenting og testanalyser av trafikk og nett som omfattes av dette kapitlet. Testinnhenting og testanalyser skal utelukkende brukes for å muliggjøre utvalg, filtrering, lagring, søk, repressering, forståelse av signalmiljø og gjenkjenning av tjenester og dataformater, samt annen teknisk understøttelse.

Testinnhenting gjennomføres ved uttrekk av ufiltrert kommunikasjon fra én eller flere kommunikasjonsstrømmer. Ett uttrekk skal ikke overstige 30 sekunder. Det kan ikke gjøres mer enn ett uttrekk hver time.

Uttrekkene skal lagres i et korttidslager som skal holdes adskilt fra data som lagres etter §§ 7-7 og 7-9.

Uttrekkene skal ikke oppbevares lenger enn nødvendig, og de skal slettes senest etter 14 dager. Tekniske parametere og bearbejdede analyser av testdata som

ikke kan knyttes til enkeltpersoner, kan oppbevares så lenge det er nødvendig for de formål som fremgår av første ledd andre punktum.

Testinnhenting, testanalyser og annen teknisk understøttelse skal bare utføres av tekniske spesialister med særskilt opplæring og som ikke har etterretningsanalyse som oppgave. Det skal alltid være to spesialister til stede ved oppsett og analyse av uttrekk etter andre ledd.

§ 7-6 Utvalg og filtrering

Etterretningstjenesten skal gjennom utvalg og filtrering søke å hindre lagring etter § 7-7 av metadata om kommunikasjon mellom avsender og mottaker som begge befinner seg i Norge, hvis ikke en av dem omfattes av § 4-2 første ledd.

§ 7-7 Innhenting og lagring av metadata i bulk

Etter utvalg og filtrering i samsvar med § 7-6 kan Etterretningstjenesten innhente og lagre metadata i bulk om elektronisk kommunikasjon som transporteres over den norske grensen. Med metadata menes data som beskriver annen data eller som inneholder ekstra informasjon knyttet til data, blant annet data som beskriver formatet på innholdet, hvem som er avsender og mottaker, eller kommunikasjonens størrelse, posisjon, tidspunkt eller varighet.

For å hindre lagring av innholdsdata skal Etterretningstjenesten opprette og vedlikeholde en liste over hvilke typer metadata som kan lagres. Listen skal være tilgjengelig for EOS-utvalget og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Lagrede metadata skal slettes senest etter 18 måneder.

For teknisk analyse, feilsøking og oppdatering av lagrede metadata i den hensikt å muliggjøre søk gjelder § 7-5 femte ledd første punktum tilsvarende.

§ 7-8 Søk i lagrede metadata

Etterretningstjenesten kan innenfor rammen av rettens kjennelse etter kapittel 8 foreta søk i metadata lagret i samsvar med § 7-7. Søkene skal baseres på søkebegreper.

Søk i lagrede metadata kan bare utføres av personell i Etterretningstjenesten som er vurdert som skikket til det og som utpekes av sjefen for tjenesten. Personellet må ha gjennomgått særskilt opplæring. Den enkelte skal bare kunne utføre søk i henhold til søkeprivilegier som er tilpasset vedkommendes oppdragsportefølje.

§ 7-9 Måltrettet innhenting og lagring av innholdsdata

Etterretningstjenesten kan innenfor rammen av rettens kjennelse etter kapittel 8 måltrettet innhente og lagre innholdsdata med tilhørende metadata fra elektronisk kommunikasjon som transporteres over den

norske grensen. Innholdsdata er data som ikke er metadata.

§ 7-10 Internkontroll og aktivitetslogger

Etterretningstjenesten skal iverksette systematiske tiltak for å sikre at virksomhet etter dette kapitlet gjennomføres i samsvar med loven.

Alle søk skal kunne kontrolleres i ettertid gjennom aktivitetslogger. Loggene skal oppbevares i 10 år, og skal være tilgjengelige for EOS-utvalgets kontroll til enhver tid.

§ 7-11 Løpende kontroll

EOS-utvalget skal føre løpende kontroll med Etterretningstjenestens etterlevelse av bestemmelsene i dette kapitlet, blant annet med at søk bare gjennomføres i tråd med rettens kjennelser og at korttidslageret og testdata utelukkende brukes til teknisk understøttelse.

EOS-utvalget skal ha uhindret tilgang til all informasjon, interne retningslinjer og prosedyrer, lokaler, utstyr, programvare, filteroppdateringer, aktivitetslogger og annet som benyttes ved virksomhet etter dette kapitlet.

Etterretningstjenesten skal tilrettelegge for kontrollen gjennom tekniske løsninger.

§ 7-12 Begjæring om stansing og sletting

Hvis EOS-utvalget mener at virksomhet etter dette kapitlet gjennomføres i strid med loven, kan utvalget fremme begjæring for Oslo tingrett med krav om at ulovlig virksomhet opphører, og at ulovlig innhentet informasjon slettes. Før begjæringen fremmes, skal Etterretningstjenesten gjøres kjent med utvalgets syn og gis mulighet til å rette seg etter det.

Reglene i kapittel 8 gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 7-13 Forbud mot utlevering av overskuddsinformasjon

Etterretningstjenesten skal ikke utlevere overskuddsinformasjon fra innhenting etter dette kapitlet. Slik informasjon utløser ikke avvergings- eller opplysningsplikter etter annen lov.

Overskuddsinformasjon som nevnt i første ledd kan likevel utleveres i den utstrekning det er nødvendig for å forhindre alvorlig fare for noens liv, helse eller frihet eller at noen blir uriktig tiltalt eller domfelt for en straffbar handling. EOS-utvalget skal varsles om utleveringen.

Informasjon som ikke er overskuddsinformasjon, kan utleveres dersom vilkårene i kapittel 10 er oppfylt.

§ 7-14 Bevisforbud i straffesaker

Informasjon fremkommet gjennom innhenting etter dette kapitlet kan ikke brukes som grunnlag for ileggelse av straff eller andre strafferettslige reaksjoner.

Første punktum gjelder ikke i saker om overtredelse av straffeloven § 131.

§ 7-15 Informasjonssikkerhet

Etterretningstjenesten plikter å hindre at uvedkommende får tilgang til informasjon som lagres og behandles etter bestemmelsene i dette kapitlet. Tjenesten skal gjennomføre sikkerhetstiltak etter §§ 9-9 og 11-5 for å sikre at informasjonen bare er tilgjengelig for de som har lovlig tilgang til den.

Kapittel 8. Domstolskontroll med tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende elektronisk kommunikasjon

§ 8-1 Kjennelse om tillatelse til tilrettelagt innhenting

Retten kan ved kjennelse gi Etterretningstjenesten tillatelse til søk etter § 7-8 og innhenting og lagring etter § 7-9. Det kan oppstilles vilkår i kjennelsen. Kjennelsen skal begrunnes. Retten kan omgjøre kjennelsen.

Rettsens avgjørelse skal treffes så raskt som mulig. Den som avgjørelsen retter seg mot eller ellers rammer, skal ikke gis adgang til å uttale seg og meddeles ikke kjennelsen.

Kjennelsen skal meddeles Etterretningstjenesten. Tjenesten skal gjøre kjennelsen og begjæringen tilgjengelig for EOS-utvalget.

§ 8-2 Krav til begjæringen

Begjæring om tillatelse etter § 8-1 fremmes for Oslo tingrett av sjefen for Etterretningstjenesten eller den som sjefen gir fullmakt. Begjæringen skal være skriftlig og angi

- a) oppdraget som søket eller innhenting knytter seg til
- b) det faktiske og rettslige grunnlaget for søket eller innhenting
- c) hvilke søkebegreper eller kategorier av søkebegreper som skal brukes, hvis begjæringen gjelder søk i lagrede metadata etter § 7-8
- d) hva eller hvem innhenting retter seg mot, hvis begjæringen gjelder målrettet innhenting og lagring av innholdsdata etter § 7-9
- e) hvor lenge tillatelsen bør vare, jf. § 8-6.

§ 8-3 Muntlige forhandlinger

Retten kan beslutte å avholde muntlige forhandlinger. Etterretningstjenesten møter ved sjefen for tjenesten eller den som sjefen gir fullmakt. Tjenesten kan også møte med tjenestepersoner eller andre som kan opplyse saken.

Rettsmøtene holdes for lukkede dører.

§ 8-4 Hva retten skal prøve

Retten skal prøve om vilkårene etter denne loven er oppfylt. Dette omfatter blant annet

- a) om søket eller innhenting ligger innenfor Etterretningstjenestens oppgaver etter kapittel 3
- b) om noen av forbudene i §§ 4-1, 4-8, 4-9 eller 9-4 er til hinder for søket eller innhenting
- c) om grunnvilkårene etter kapittel 5 er oppfylt.

§ 8-5 Særskilt advokat

Retten skal etter å ha mottatt begjæring som nevnt i § 8-2 oppnevne en advokat som skal ivareta den enkeltes rettigheter og samfunnets interesser i saken. Oppnevning kan unnlates dersom retten finner det ubetenkelig. Advokaten oppnevnes fra en særlig krets av sikkerhetsklarerte advokater, og kan ikke la seg representere eller møte ved annen advokat eller fullmektig. Advokaten skal ha godtgjørelse av staten.

Advokaten skal gjøres kjent med begjæringen og annen informasjon som legges frem for retten, men har ellers ingen innsynsrett. Advokaten må ikke sette seg i forbindelse med personer som berøres av saken.

Advokaten har rett til å uttale seg før retten treffer avgjørelse. Advokaten skal varsles om rettsmøter i saken og har rett til å delta i dem.

Departementet kan gi forskrift om oppnevning av advokat etter første ledd.

§ 8-6 Varighet

Rettsens tillatelse etter § 8-1 skal ikke gis for lengre tid enn nødvendig. Gjelder tillatelsen målsøking etter § 7-8, kan den ikke overstige ett år. Gjelder tillatelsen målrettet innhenting etter §§ 7-8 eller 7-9, kan den ikke overstige seks måneder.

Etterretningstjenesten skal avslutte pågående søk etter § 7-8 og innhenting og lagring etter § 7-9 dersom lovens vilkår ikke lenger er til stede.

§ 8-7 Informasjonssikkerhet

Rettsens kjennelse skal sikkerhetsgraderes etter reglene gitt i og i medhold av sikkerhetsloven.

Domstolen skal sørge for at informasjon og dokumenter med høyeste sikkerhetsgrad kan behandles i henhold til reglene gitt i og i medhold av sikkerhetsloven hos domstolen som ledd i skriftlige eller muntlige forhandlinger. Domstolen skal legge til rette for at særskilte advokater oppnevnt etter § 8-5 kan gjøres kjent med sikkerhetsgradert informasjon i domstolens lokaler.

Departementet kan gi forskrift om rettsens tilgang til rettspraksis i saker etter dette kapitlet.

§ 8-8 Taushetsplikt

Dommere og andre som utfører tjeneste eller arbeid for domstolene, har taushetsplikt om begjæringer,

rettsmøter, kjennelser og annet de får kjennskap til i saker etter dette kapittelet. Taushetsplikten gjelder også etter at arbeidet eller tjenesten er avsluttet.

Taushetsplikten er ikke til hinder for å gi opplysninger til EOS-utvalget.

§ 8-9 Anke

Etterretningstjenesten og den særskilte advokaten kan anke rettens kjennelse.

Reglene i straffeprosessloven kapittel 26 gjelder tilsvarende så langt de passer. § 8-7 gjelder tilsvarende for ankesdomstolen.

§ 8-10 Hastekompetanse

Dersom det ved opphold er stor fare for at informasjon av vesentlig betydning for utførelsen av Etterretningstjenestens oppgaver etter kapittel 3 kan gå tapt, kan ordre fra sjefen for tjenesten tre i stedet for rettens kjennelse. Tjenesten skal straks og senest innen 24 timer etter at innhenting ble påbegynt, forelegge saken for retten.

Retten avgjør ved kjennelse om søket eller innhenting kan tillates, jf. § 8-1. Kommer retten til at søket eller innhenting var ulovlig, skal retten meddele dette til EOS-utvalget. Retten kan pålegge Etterretningstjenesten å slette innhentet informasjon.

Kapittel 9. Behandling av personopplysninger etter innhenting

§ 9-1 Forholdet til personopplysningsloven

Dette kapittelet gjelder for Etterretningstjenestens behandling av personopplysninger for etterretningsformål når personopplysninger behandles helt eller delvis automatisert eller behandles ikke-automatisert og inngår i eller skal inngå i et register.

For behandling av personopplysninger for andre formål enn etterretningsformål gjelder bestemmelsene i personopplysningsloven, med de unntak som følger av § 2-7 første ledd og eventuelle tilpassede skjermingsregler i medhold av § 11-4 tredje ledd.

§ 9-2 Behandlingsgrunnlag

Etterretningstjenesten kan behandle personopplysninger når det er nødvendig for etterretningsformål.

§ 9-3 Unntak for innhenting av personopplysninger

Med unntak av § 9-4 gjelder ikke bestemmelsene i dette kapittelet for behandling i form av innhenting. Behandling i form av innhenting reguleres i kapittel 3 til kapittel 8.

§ 9-4 Diskrimineringsforbud

Etterretningstjenesten skal ikke behandle personopplysninger utelukkende på bakgrunn av hva som er

kjent om en persons etnisitet eller nasjonale bakgrunn, politiske, religiøse eller filosofiske overbevisning, språk, politiske virksomhet, fagforeningstilhørighet eller helsemessige eller seksuelle forhold.

§ 9-5 Behandling av fortrolig kommunikasjon med særlige yrkesutøvere

Etterretningstjenesten skal ikke behandle fortrolig kommunikasjon med særlige yrkesutøvere som nevnt i straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5 når yrkesutøveren eller den som betror seg, er bosatt i Norge eller norsk statsborger.

Dersom det er strengt nødvendig at de hensyn som begrunner vernet av den fortrolige kommunikasjonen, viker for nasjonale sikkerhetsinteresser, kan slik fortrolig kommunikasjon likevel behandles.

Beslutning om å behandle fortrolig kommunikasjon etter andre ledd skal treffes av sjefen for Etterretningstjenesten. Beslutningen skal være skriftlig og redegjøre for det faktiske og rettslige grunnlaget for behandlingen. Beslutningen skal meddeles EOS-utvalget.

§ 9-6 Behandling av opplysninger som kan identifisere en kilde

Etterretningstjenesten skal ikke behandle opplysninger som er betrodd noen i deres journalistiske virke og som kan avsløre hvem som er kilde for opplysningen, dersom den som betror seg eller som er betrodd opplysningen, er bosatt i Norge, norsk statsborger eller arbeider på oppdrag for virksomhet i Norge som omfattes av mediefridomslova § 2. Forbudet gjelder også dersom vedkommende ikke lenger bor i Norge eller arbeider for virksomheten, men gjorde dette da opplysningen ble gitt.

Dersom det er strengt nødvendig at de hensyn som begrunner kildevernet, viker for nasjonale sikkerhetsinteresser, kan opplysninger som nevnt i første ledd likevel behandles.

Beslutning om å behandle opplysninger etter andre ledd skal treffes av departementet etter foreleggelse etter § 2-5. Beslutningen skal være skriftlig og redegjøre for det faktiske og rettslige grunnlaget for behandlingen. Beslutningen skal meddeles EOS-utvalget.

§ 9-7 Korrekte og oppdaterte personopplysninger

Etterretningstjenesten skal, så langt det er mulig, påse at personopplysninger som behandles og som ikke er rådata i bulk, er korrekte og oppdaterte. Uriktige personopplysninger skal rettes eller slettes uten unødig opphold. Tjenesten skal, så langt det er mulig, sørge for at feilen ikke får betydning for den personopplysningene gjelder.

Dersom ikke-verifiserte personopplysninger utleveres etter kapittel 10, skal mottakeren gjøres oppmerksom på dette.

§ 9-8 Sletting

Personopplysninger skal slettes når de ikke lenger er nødvendige for formålet med behandlingen.

Rådata i bulk skal slettes senest 15 år fra lagringstidspunktet, med mindre vesentlige hensyn tilsier at sletting utsettes. Beslutning om utsatt sletting treffes av sjefen for Etterretningstjenesten for ikke mer enn fem år av gangen. Metadata som er innhentet og lagret i bulk i samsvar med § 7-7, skal likevel slettes senest etter 18 måneder, jf. § 7-7 tredje ledd.

Sletting av personopplysninger i operative systemer og registre som er tilgjengelige for etterretningsproduksjon, er ikke til hinder for lagring av opplysningene etter annen lov.

§ 9-9 Informasjonssikkerhet

Etterretningstjenesten skal gjennom systematiske tiltak sikre konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger. Tiltakene skal utformes i samsvar med bestemmelsene i sikkerhetsloven.

Personopplysninger skal ikke gjøres tilgjengelige for flere personer enn det som er nødvendig for formålet med behandlingen.

§ 9-10 Personvernråd giver

Etterretningstjenesten skal ha minst én personvernråd giver.

Personvernråd giveren skal bidra til etterlevelse av denne loven gjennom opplæring, rådgivning, veiledning og internkontroll. Personvernråd giveren skal kunne motta varsler fra ansatte i Etterretningstjenesten om brudd og avvik knyttet til behandling av personopplysninger.

Kapittel 10. Nasjonalt og internasjonalt samarbeid og informasjonsutveksling

§ 10-1 Nasjonalt og internasjonalt samarbeid

Etterretningstjenesten skal samarbeide med andre norske myndigheter om grenseoverskridende trusler, forsvar mot og håndtering av alvorlige hendelser i det digitale rom samt andre prioriterte saksområder.

Etterretningstjenesten skal etablere og opprettholde etterretningssamarbeid med andre land, forsvarsallianser som Norge deltar i, og andre internasjonale organisasjoner. Departementets beslutning skal innhentes i saker som nevnt i § 2-5.

§ 10-2 Utlevering av etterretningsinformasjon som ledd i nasjonalt samarbeid

Etterretningstjenesten kan utlevere etterretningsinformasjon til andre norske myndigheter dersom

- utleveringen skjer for etterretningsformål eller er nødvendig for å fremme mottakerens oppgaver

eller hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte

- utlevering av informasjon som Etterretningstjenesten har mottatt fra en tredjepart, skjer med dennes samtykke
- utlevering av personopplysninger er i samsvar med kapittel 9
- utleveringen er forholdsmessig etter § 5-4
- utleveringen er forsvarlig i lys av opplysningenes kvalitet, hvem som er mottaker av opplysningene, og hvordan mottakeren antas å bruke dem
- utleverte opplysninger forventes å bli forsvarlig sikkerhetsmessig behandlet.

Utlevering med sikte på innhenting eller andre tiltak hos mottaker på vegne av Etterretningstjenesten kan bare skje dersom tjenesten selv ville hatt adgang til å gjennomføre innhenting eller tiltaket.

Utlevering skal skje med notoritet.

Denne paragrafen gjelder ikke for utlevering av informasjon til EOS-utvalget og andre tilsyns- og kontrollinstanser.

§ 10-3 Utlevering av etterretningsinformasjon som ledd i internasjonalt samarbeid

Etterretningstjenesten kan utlevere etterretningsinformasjon til andre staters myndigheter eller internasjonale organisasjoner dersom

- vilkårene etter § 10-2 er oppfylt
- utleveringen er under nasjonal kontroll og i Norges interesse
- det settes som vilkår at informasjonen ikke kan brukes som grunnlag for innhenting rettet mot personer i Norge, med unntak for personer som omfattes av § 4-2 første ledd og som det er i Norges interesse at mottakeren innhenter opplysninger om.

Etterretningstjenesten skal ikke utlevere etterretningsinformasjon hvis det er en reell risiko for at informasjonen kan medvirke til at noen utsettes for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

§ 10-4 Utlevering av overskuddsinformasjon

Etterretningstjenesten kan utlevere overskuddsinformasjon til andre norske myndigheter når vilkårene etter § 10-2 er oppfylt.

Overskuddsinformasjon som stammer fra innhenting etter kapittel 7, reguleres av § 7-13.

Overskuddsinformasjon som er fortrolig kommunikasjon etter § 9-5 eller kildeinformasjon etter § 9-6, kan ikke utleveres.

§ 10-5 Utlevering av informasjon til Etterretningstjenesten fra norske myndigheter

Norske myndigheter kan uten hinder av lovbestemt taushetsplikt utlevere informasjon til Etterretningstje-

nesten dersom det er nødvendig for forebyggelses- og sikkerhetsmessige formål innenfor rammen av Etterretningstjenestens oppgaver etter kapittel 3. Første punktum gjelder ikke for taushetsplikt som nevnt i straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5 eller taushetsplikt etter straffeprosessloven § 216 i.

§ 10-6 *Formidling av opplysninger på vegne av norske myndigheter*

Etterretningstjenesten kan på vegne av andre norske myndigheter formidle opplysninger til og fra andre staters myndigheter dersom

- den norske myndigheten har anmodet Etterretningstjenesten om å formidle opplysningene
- mottakeren opplyses om at formidlingen skjer på vegne av den norske myndigheten
- Etterretningstjenesten ikke endrer opplysningene, legger til egen informasjon eller ber mottakeren om å handle på en bestemt måte i lys av opplysningene.

Mottakeren skal opplyses om at videreformidling til tredjeparter krever samtykke fra den norske myndigheten, og eventuelt om at slikt samtykke allerede er gitt.

Formidlingen skal skje med notoritet.

§ 10-7 *Bistand til politiet*

Etterretningstjenesten kan bistå politiet i samsvar med politiloven § 27 a. Bistand i form av søk eller innhenting etter kapittel 7 kan ikke finne sted.

Kapittel 11. Avsluttende bestemmelser

§ 11-1 *Forholdet til forvaltningsloven*

Med unntak av forvaltningsloven §§ 13 til 13 f om taushetsplikt kommer forvaltningsloven ikke til anvendelse for saksbehandling som knytter seg til utførelsen av Etterretningstjenestens oppgaver etter denne loven.

§ 11-2 *Taushetsplikt*

Enhver som gjør arbeid eller tjeneste for Etterretningstjenesten, skal bevare livsvarig taushet om informasjon som vedkommende blir kjent med gjennom arbeidet eller tjenesten, dersom det kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser om informasjonen blir kjent for uvedkommende.

Ansatte i Etterretningstjenesten skal bevare livsvarig taushet om eget eller andres tilsetningsforhold.

Taushetsplikten etter første ledd gjelder også for enhver som blir kjent med sikkerhetsgradert informasjon etter § 2-4 tredje ledd.

Informasjon som nevnt i første til tredje ledd kan ikke utnyttes i virksomhet utenfor Etterretningstjenesten.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger utleveres etter bestemmelsene i denne loven eller etter regler fastsatt i annen lov, eller at opplysninger gjøres

kjent for andre i Etterretningstjenesten i samsvar med gjeldende autorisasjonsregler og prinsippet om tjenstlig behov.

§ 11-3 *Krav til statsborgerskap og sikkerhetsklarering*

Militært personell og sivilt ansatte i Etterretningstjenesten skal ha norsk statsborgerskap og være sikkerhetsklarert for STRENGT HEMMELIG.

Sjefen for Etterretningstjenesten kan for særskilte stillinger med lavere klareringsbehov bestemme at personellet kan være sikkerhetsklarert for HEMMELIG.

§ 11-4 *Skjerming av etterretningsoperasjoner mv.*

Etterretningstjenesten kan for å skjerme sine operasjoner benytte dekkstrukturer og uriktige, falske eller villedende identiteter, dokumenter og opplysninger, samt ta kontroll over, modifisere eller utplassere elektronisk utstyr.

Bestemmelser om opplysningsplikt i annen lov gjelder ikke for opplysninger om vederlag som Etterretningstjenesten yter til kilder og oppdragstakere som ikke er ansatt i tjenesten. Slike vederlag og betalinger skal ikke regnes som skattepliktig inntekt for mottakeren eller inngå i grunnlag for beregning eller avkortning av sosiale ytelser eller lignende.

Kongen i statsråd kan gi bestemmelser som fraviker annen lov, blant annet krav om rapportering av informasjon til offentlige registre, i den utstrekning det er nødvendig for å skjerme Etterretningstjenestens ansatte, kilder, kapasiteter, metoder eller operasjoner mot offentlig eksponering eller kompromittering overfor andre stater.

§ 11-5 *Arkiver, informasjonssystemer og etterretningsregistre*

Etterretningstjenestens arkiver, informasjonssystemer og etterretningsregistre skal være betryggende sikret og utilgjengelige for andre enn eget autorisert personell med tjenstlig behov for tilgang og personer som er satt til å føre kontroll og tilsyn med Etterretningstjenesten.

§ 11-6 *Beredskap*

Etterretningstjenesten skal utarbeide og vedlikeholde beredskapsplaner, blant annet forberedte tiltak for å sikre at tjenestens informasjon og systemer ikke kommer under kontroll av uvedkommende i krise eller væpnet konflikt, basert på Nasjonalt beredskapssystem og Forsvarets operative planverk.

§ 11-7 *Klage og underretning*

Enhver kan klage til EOS-utvalget etter EOS-kontrollloven. Etterretningstjenesten plikter ikke å gi underretning til den som har vært gjenstand for informa-

sjonsinnhenting som kan innebære et menneskerettslig inngrep.

§ 11-8 *Straff*

Den som handler i strid med beslutning om tilrettelegging etter § 7-3 eller bryter taushetsplikt etter § 7-4, straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder.

Kapittel 12. Ikrafttredelse og endringer i andre lover

§ 12-1 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer. De ulike bestemmelsene kan settes i kraft til ulik tid.

§ 12-2 *Opphevelse*

Fra det tidspunktet loven trer i kraft, oppheves lov 20. mars 1998 nr. 11 om Etterretningstjenesten.

§ 12-3 *Endringer i andre lover*

Fra det tidspunktet loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon gjøres følgende endringer:

§ 2-8 nytt fjerde ledd skal lyde:

Bestemmelser om tilrettelegging for innhenting av elektronisk kommunikasjon som transporteres over den norske grensen, er gitt i etterretningstjenesteloven kapittel 7.

§ 6-2 a første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Etterretningstjenesten kan i særskilte tilfeller og i korte tidsrom uten tillatelse fra myndigheten ta i bruk frekvenser som er tildelt andre til identitetsfangning, når dette er strengt nødvendig for å innhente informasjon om en person som omfattes av etterretningstjenesteloven § 4-2 første ledd.

§ 6-2 a annet ledd skal lyde:

Politiet, Etterretningstjenesten og Nasjonal sikkerhetsmyndighet skal varsle myndigheten uten ugrunnet opphold etter at frekvenser som er tildelt andre, er tatt i

bruk. Varsel skal angi frekvensområde, tidsrom og sted. Myndigheten avgjør i samråd med politiet, Etterretningstjenesten eller Nasjonal sikkerhetsmyndighet om og i tilfelle når rettighetshaverne skal underrettes.

§ 6-2 a tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Tillatelser til Forsvaret, med unntak for Etterretningstjenesten, kan bare gis til øvelser innenfor Forsvarets permanente øvingsområder.

2. I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd skal § 2 fjerde ledd nytt fjerde punktum lyde:

Lova gjeld ikkje for dokument som blir behandla av Etterretningstjenesta etter etterretningstjenesteloven.

Nåværende fjerde punktum blir nytt femte punktum.

B.

I

Stortinget ber regjeringen sørge for en uavhengig evaluering av den nye etterretningstjenesteloven fra full ikrafttredelse. Evalueringen skal være offentlig og foreligge senest fire år etter at loven er satt i kraft. Evalueringen skal gjelde lovens virke og mulighet for kontroll av dens bestemmelser, inkludert ressursituasjonen, kompetanse og virkemidler hos EOS-utvalget og domstolene.

II

Stortinget ber Stortingets presidentskap ved dei årlege budsjettløyvingane sikre EOS-utvalet sitt behov for kompetanse og ressursar.

III

Stortinget ber regjeringa sikre at Oslo tingrett har tilstrekkeleg med ressursar, tilgjengelegheit og kompetanse til å fylle oppgåva dei får gjennom den nye etterretningslova.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 8. juni 2020

Anniken Huitfeldt

leder

Michael Tetzschner

ordfører